

Fiske & Vatten

Undrar om det har med klimatvariationerna att göra, att även tiden förändras, och tycks gå fortare? Fort gick i alla fall hösten, och snabbt kom sen vintern. Här i Örebrotrakten och södra Bergslagen har det varit kallt också, men inte så mycket snö förrän nu på slutet. Ett tag hade vi nog minst i hela Europa, konstigt.

Mycket jobb har det varit på olika håll, och resande. Vi känner hur miljöfrågorna blir allt mer naturliga och rumsrena, allt mindre ”muppiga”. Det är stimulerande. Den komplicerade miljölagstiftningen kring vatten kräver en hel del förståelse och ställningstaganden.

Nu i Juletider äter vi skinka, men i andra kulturer är det julkarp som gäller.

Ånnaboda

Snökanonerna är igång i Kilsbergen utanför Örebro. I år tar vi vatten från två olika sjöar. Den ena finns en gammal dom på, där vi kämpar med att

få en ny, men där det kompliceras av att det mitt i slalombacken ligger ett litet kraftverk, och det anses inte ha någon vattendom alls. Så då måste det fixas också, i samma veva.

Därtill tas vatten enligt ett enklare anmälningsförfarande också från en annan sjö, för längdåkning. Allt detta vore inte så komplicerat om det inte vore för att det finns andra intressenter och markägare runt om, som också till del påverkas, och ska få komma till tals.

Vi har ansvaret för kontrollen av hur allt vattenuttag sker, och rapporterar regelbundet.

Detta med vattendomar på uttag av vatten för konstsnöproduktion är en fråga som kommer att tillta. Många skidanläggningar tar numera ut mycket stora mängder vatten på kort tid, då behovet ökar, och pumparna blir bättre. Detta kräver vattendom.

Vallentunasjön

Biomanipuleringsprojektet i Vallentunasjön fortgår. Under första fiskeåret 2010 fångade vi 50 ton fisk. Vi har lärt oss mycket under året, och allt har gått enligt plan. Fisken vi fångar blir biogas, och driver bussar. Samarbetet med fiskevårdsområdesföreningen fungerar bra, och inga problem eller motstående intressen har framkommit.

Årets överraskning var helt klart fångsten av mal. Nu har vi inför kommande säsong beställt ett bottengarn på prov. Syftet är att dels se vad det kan ge, dels få fiskat i en del av sjön där vi inte kommer åt med trålarna. Faller det väl ut, ska det också kunna finnas kvar i drift efter att trålfisket avslutats.

Under senhösten hade vi en expertträff, tillsammans med en annan sjö. Vi lyfte diskussionen om metoder och mål. Vi känner oss trygga i vårt sätt att arbeta, och har fått ytterligare flera givande kontakter inom biomanipulering. Nu ska en årsrapport upprättas. Därefter ska förberedandet för kommande fiskesäsong inledas. Målet är att få trålarna i sjön, direkt efter islossningen.

Fisketurismprojektet i Stockholms län ”Napp på Nytt”

Detta projekt drar nu igång med utbildningsmoduler. Första träffen är sista dagarna i januari. Anmälningar mottages gärna av entreprenörer inom Stockholms län. Målgruppen är boendeanläggningar av alla slag, samt guider och andra intresserade. Projektet ingår nu som en del av Visit Skärgården.

Fish Base och Naturhistoriska Riksmuseet

Jag var på ett mycket intressant symposium på Naturhistoriska Riksmuseet i höstas. Det handlade om aktuell fiskforskning idag i världen. Årets tema var biodiversitet. En presentation finns på <http://artedi.nrm.se/fishbase/wp-content/uploads/2010/11/fbsymp2010programme.pdf> och en sammanfattning av föredragen av världens främsta ”artletare” finns på <http://artedi.nrm.se/fishbase/wp-content/uploads/2010/11/fbsymp2010rapport.pdf> Bilder och föredrag är mycket spännande.

På museets sidor kan man också i Miljödatbanken läsa att många miljögifter minskar över tiden i vår miljö och våra organismer. Det är alltså en positiv trend, men för vissa arter från en hög nivå. Likaså avtar försurningen, både över tiden och i rummet. Men den globala uppvärmningen fortsätter.

Det är bara döda fiskar som flyter nedströms!

Blyga öringar

Forskare vid Göteborgs Universitet har upptäckt att även öringar har personlighet. Detta har beteendestudier från vattendrag norr om Göteborg visat. Olika individer är olika aggressiva och reagerar olika vid förändringar i omgivningen. Tät odlingsmiljö ger också blygare öringar, än fiskar från större utrymme. Öringar från glesbefolkade miljöer är snabbare på att finna mat, och även söka skydd. Detta är viktiga beteenden i naturen.

Stämmor

Nu närmar sig vårens föreningsstämmor. Som vanligt är det ett antal frågor som bör avhandlas. Vilken fiskevård behövs, vilka fiskeregler är aktuella, är det dags för provfisken igen, ska vi höja priserna, och troligen en hel del annat?

Jag brukar delta på ganska många stämmor, och har viss möjlighet även i år. Speciellt fiskejuridiken är ett besvärligt område för många föreningar. Jag har en handfull föredrag i olika frågor, som jag kan erbjuda.

Vunnen dom

Jag har bidragit till att ytterligare ett fiskemål avgjorts till min klients fördel. Det har handlat om en fiskevårdsområdesförening som inte accepterat att en större delägare upplåter övrigt fiske och kräftfiske.

Efter tre instanser är nu målet avslutat i Kammarrätten.

Nytt om fiskevårdsområdeslagstiftningen

”Regeringens proposition 2009/10:227 Fiskevårdsområden. Propositionen innehåller förslag till ändringar i lagen (1981:533) om fiskevårdsområden. I propositionen gör regeringen bedömningen att ett fiskevårdsområde även fortsättningsvis bör kunna bildas i syfte att samordna fiskets bedrivande och fiskevården och främja fiskerättsägarnas gemensamma intressen. Det föreslås mer detaljerade bestämmelser för när ett fiske kan uteslutas ur ett fiskevårdsområde och en bestämmelse om att ett fiskevårdsområde kan upplösas om fiskevårdsområdesföreningen allvarligt missköter förvaltningen av fiskevårdsområdet. Regeringen föreslår att straffbestämmelsen i gällande lag tas bort och ersätts av ett system med kontrollavgifter, som kan tas ut av fiskevårdsområdesföreningen. En fiskevårdsområdesförening kan enligt förslaget ta ut en kontrollavgift om någon som har rätt att fiska inom fiskevårdsområdet fiskar i strid med fiskevårdsområdesföreningens regler för fiske inom området. Slutligen föreslår regeringen att kretsen av dem som har rätt att överklaga ska ut-

vidgas på så sätt att ett beslut som har fattats av en fiskestämma eller av en fiskevårdsområdesförenings styrelse kan överklagas hos länsstyrelsen inte endast av medlemmar utan av alla vars rätt berörs av beslutet. För att uppnå en lagteknisk samordning behandlas i betänkandet även proposition 2009/10:237 Ny delgivningslag såvitt avser nu gällande 14 § lagen (1981:533) om fiskevårdsområden, som enligt förslaget i proposition 2009/10:227 ska betecknas 12 §. Regeringen föreslår att lagändringarna i här behandlad del av proposition 2009/10:237 Ny delgivningslag träder i kraft den 1 april 2011. Lagändringarna i övrigt föreslås träda i kraft den 1 januari 2011. Ingen motion har väckts med anledning av förslagen, och miljö- och jordbruksutskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag”.

Fiskvandringvägar

Det är många som är intresserade av att skapa det som förr kallades laxtrappor, numera fiskvägar, eller rent av faunapassager. I många vattendomar förbi dammar och kraftverk skapar vi en passage. Inte minst bevarandeplanerna för ålen kräver passager, både uppströms och nedströms. Numera dömer också Miljödomstolen ut passager även i vatten där det fortfarande finns andra konstgjorda hinder nedströms. Ofta blir då domen vilande till dess även övriga passager är åtgärdade. Det finns ett antal intressanta filmer på fiskvägar på

http://www.linkedin.com/news?viewArticle=&articleID=272157848&gid=1215847&type=member&item=36823986&articleURL=http%3A%2F%2Fwww%2Efunprefer%2Ecom%2Findex%2Ephp%3Ftag%3Dfish%2520passage&urlhash=bZXz&goback=%2Egde_1215847_member_36823986

Andra länkar kring fisk och vatten

Det finns många intressanta länkar på nätet. Som denna: www.fiskbasen.se Här finner man annonser och fakta om våra fiskar, och ytterligare länkar.

Det har kommit en rapport från Naturvårdsverket som avhandlar främmande och oftast också oönskade vattenväxter i våra sjöar

<http://www.ipinfonet.se/files/637647/Åtgärder%20mot%20främmande%20invasiva%20vattenväxter%20i%20sötavatten%20-%20rapport%20från%20Naturvårdsverket.pdf>

Vi stöter allt oftare på främmande arter i vår miljö. Vissa vänjer man sig till och ser som inhemska, andra dyker upp ibland. Ytterligare andra skapar problem. Av arter som jag stöter på, som är införda, kan nämnas: signalkräfter, zebramussla, ullhandskrabba och sjögull.

Visste du

... att över 100 nya arter har kommit in, särskilt under de senaste årtiondena, och att ett 70-tal av dem etablerat sig i främst Östersjön och Kattegatt?

... främmande arter är ett av de största hoten mot den biologiska mångfalden och att vattenmiljöer verkar vara känsligare än landmiljöer?

... när en införd art väl har blivit livskraftig i sin nya miljö är den i stort sett omöjligt att utrota?

Läs mer om detta på www.frammandearter.se och www.vattenkikaren.gu.se/frammandearter/

Följeforskning och projektutvärdering

Jag är numera kvalificerad följeforskare och projektutvärderare, efter genomgången utbildning vid Mälardalens Högskola under hösten. Det innebär att jag kan ta uppdrag i form av löpande utvärdering i större EU-finansierade utvecklingsprojekt.

Fjärravläsning

Vi har rönt framgång med våra fjärr-registrerande grumlighetsmätare. Vi har ett antal grumlighetsmätare, vilka kontinuerligt kan mäta vattnets grumlighet, och dessutom rapporterar med epost och SMS om önskade maxvärden överskrids. På så vi kan vi övervaka byggande i och vid vatten. Läcker något ut, blir det också en grumling, och vi får direkt larm. Alla mätvärden lagras digitalt, och kan redovisas till uppdragsgivare, tillsynsmyndighet eller annan.

Vi håller nu på att tillsammans med ett annat företag utveckla detta, så att vi även kan mäta andra ämnen och halter i vatten, och få omgående rapporter om förändringar. Detta lämpar sig för både ytvatten i sjö och vattendrag, så väl som för grundvatten. Vi jobbar här dels med att skydda naturvatten, dels med gruvdeponier och infrastruktur. Intresserade kan höra av sig!

Vattenhälsningar och glad vinter!

Björn Tengelin

Bettorpsgatan 10
SE-703 69 Örebro
SWEDEN
Tel: (+46) 019-676 26 06
Mobil: 070-693 04 88
Fax: 019-676 26 29
bjorn.tengelin@structor.se

>(((((((°>¤<°))))))<

Vilket djur i havet är
mest inkontinent?
- Läckfisken!